

## РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ИНДУСТРИСКИТЕ ОДНОСИ ВО РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА - ЕМПИРИСКА АНАЛИЗА” ОД АВТОРОТ ПРОФЕСОР Д-Р АНДОН МАЈХОШЕВ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1102-75/7 од 221. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, одржана на 4.4.2022 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Билјана Тодорова**, вонреден професор, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- д-р **Лазар Јовевски**, вонреден професор, Правен факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „ИНДУСТРИСКИТЕ ОДНОСИ ВО РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА - ЕМПИРИСКА АНАЛИЗА” од проф. д-р **Андон Мајхошев**, наменет за студентите од втор циклус студии на Правен факултет на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет го поднесува следниов

## ИЗВЕШТАЈ

**Општи податоци за ракописот:** Ракописот со наслов „*Индустриските односи во Република С. Македонија - емпириска анализа*” од проф. д-р Андон Мајхошев претставува континуирана заложба на авторот да ја оформи и прошири потребната литература од областа на индустриските односи, односно колективно трудово право за студентите на втор циклус студии на Правниот факултет за предметот со назив Индустриски односи во ЕУ, што се слуша на насоката Европско право, во прва година, со неделен фонд на часови (2+1+1 со 4 ЕКТС). Освен за студентите, ракописот е наменет и за пошироката научна и стручна јавност во нашата држава.

**Податоци за обемот на ракописот:** Проблематиката што е предмет на обработка е претставена во текст од вкупно 293 страници, од кои на 286 страници е претставен основниот текст, на седум страници се поместени 100 релевантни библиографски единици, од монографски единици, периодични списанија, статии, извештаи и интернет страници, во најголем дел странска литература што ги покрива подрачјата што се третира во трудот. Исто така, во трудот се користени најважните меѓународни и регионални акти на МОТ, ООН, Советот на Европа, ЕУ, како и повеќе национални закони од трудовото законодавство (Уставот, Законот за работни односи, Законот за безбедност и здравје при работа, Законот за мирно решавање на работните спорови, Општ колективен договор и повеќе посебни колективни договори). Учебникот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонд Arial, големина на буквите 11. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

**Податоци за постоење на сличен или ист наслов:** Друг учебник, скрипта, практикум или друго наставно помагало што ја третира проблематиката на Индустриските односи во Република С. Македонија низ призмата на научната емпирија во една систематизирана и поврзана целина на УГД и во други научни и издавачки бази не е објавен.

**Краток опис на содржината:** Од содржински аспект, монографијата е структурирана во XI поглавја, во кои спаѓаат и заклучните согледувања од истражувањето.

**Првото поглавје** е со наслов *Индустриски односи: поим, дефиниција, принципи и научна дисциплина* и во него авторот ги определува поимот и дефиницијата на индустриските односи, како и принципите на кои почиваат индустриските односи. Исто така, во ова поглавје авторот на текстот го одредува и местото на индустриските односи како научна дисциплина.

**Второто поглавје** носи наслов *Општествено-економски, политички и социјален контекст*, во кое авторот сеопфатно ги анализира општествено-економските, политичките и социјалните услови во македонското општество и нивното влијание врз позицијата на трудот во периодот на транзицијата.

**Третото поглавје** од монографијата се однесува на *Правото на работниците и работодавачите на слобода на здружување и организирање во Република С. Македонија* низ призмата националната регулатива. Исто така, во рамките на ова поглавје авторот се задржува и на принципите на синдикалното организирање, синдикалниот плурализам, субјектите на индустриските односи во Македонија, моделите на претставување, критериумите за репрезентативност на синдикатот и работодавачките организации, постапката за утврдување на репрезентативен статус на синдикатот и работодавачите, како и резултатите од пребројување на синдикатите и асоцијациите на работодавци во нашата држава.

**Четвртото поглавје** на монографијата е со наслов *Трипартизмот и функционирањето на Економско-социјалниот совет во Република С. Македонија*, во кое авторот го објаснува методолошкиот приод во истражувањето на функционирањето на Економско-социјалниот совет во Македонија во периодот 1997-2021 година. Во ова поглавје авторот ги определува поимот и дефиницијата на трипартизмот, правните и институционалните претпоставки на трипартизмот на меѓународно, регионално и национално ниво. Во ова поглавје авторот се фокусира на работата на ЕСС, неговата организациска структура, неговите развојни фази и ефективност во работата.

**Петтото поглавје** се однесува на колективното преговарање во Република Македонија - емпириска анализа и во него авторот, покрај определувањето на поимот и дефиницијата на колективното договарање, се задржува и на правната и институционалната рамка на колективното договарање во национално ниво, како и на неговите развојни фази.

Во **шестото поглавје** авторот ја обработува темата со наслов *Функционирање на колективното преговарање во РМ (емпириска анализа)* во кое преку анализата на моќта на синдикатот и неговите реакции кога во содржината на колективните договори не биле вградени барањата на синдикатот. Исто така, во ова поглавје авторот се фокусира и на влијанието на политиките на меѓународните финансиски институции (ММФ и Светска банка) и пазарот на трудот врз моќта на актерите.

**Седмото поглавје** е со наслов *Решавање на колективните работни спорови во РМ со економски притисок-емпириска анализа* во кое авторот се фокусира на штрајкот како најчесто применуван облик на економски притисок во Македонија. Притоа, тој, во ова поглавје сеопфатно ја анализира националната правна рамка за штрајк, како и институционалната рамка за превентивно решавање на колективните работни спорови. Во анализата авторот доаѓа до емпириско сознание дека во периодот на транзиција штрајковите се трансформирале од еден во друг вид. Притоа, авторот темелно ги анализира правните акти на повеќе синдикални конфедерации и федерации за синдикалните, односно штрајкувачките фондови. Освен штрајковите, во поглавјето се анализирани и синдикалните (социјалните) протести како посебен облик на економски притисок во периодот 1990-2020 година. На крајот од поглавјето авторот ги поместува најважните социјални спогодби во периодот 1990-2021 година помеѓу синдикатот и работодавачите на сите нивоа со кои се решиле одредени индустриски спорови.

**Осмото поглавје** носи наслов *Мирно решавање на работните спорови во Република Македонија* во кое авторот меѓудругото се фокусира на поимот и видови на мирно решавање на работните спорови во законодавството на РМ, правната и институционалната поставеност, методите на мирното решавање на работните спорови, помирување, посредување, арбитража, *начелата, постапката за решавање на индивидуален и колективен спор, како и препораките за подобрување на концептот на мирно решавање на работните спорови на национално ниво.*

**Деветтото поглавје** е со наслов *Меѓусебно информирање, консултирање и учество во процесот на одлучување како модел на социјален дијалог* и во него се анализирани аспектите на социјалниот дијалог низ призмата на правото на информирање и европските работнички совети.

**Десеттото поглавје** ја обработува проблематиката на улогата на *Синдикатот и (во) политичките процеси* во кое авторот сеопфатно ја анализира улогата на синдикатот во политичките процеси, пред сè во изборниот процес, каде што тој ја анализира улогата на синдикатот во сите изборни процеси. Тој доаѓа до емпириски податоци кои укажуваат на тоа дека синдикатот треба да се дистанцира од директното вклучување во изборната трка, а неговото учество во овој сензибилен процес повеќе да биде од проблемски и мобилизаторски карактер.

Во последното **единаесетто поглавје** авторот ги дава заклучните согледувања од емпириската анализа на индустриските односи со стручен коментар на емпириските податоци.

### ЗАКЛУЧОК

Општата научна и стручна оценка на трудот е дека истиот претставува несомнена потреба на студентите од прв и втор циклус студии, стручната и научната јавност, како и вредно научно-стручно дело кое е резултат на долгорочно истражување на авторот. Монографијата се заснова на емпириски факти и има исклучителни методолошки и научни вредности. Ракописот *„Индустриските односи во Република С. Македонија - емпириска анализа“* е вредно учебно помагало и научно-стручно дело кое ги поставува темелите на македонската наука од областа на индустриските односи. Поради напред наведеното, Резидентската комисија има особена чест и задоволство да го препорача издавањето на ракописот *„Индустриските односи во Република С. Македонија - емпириска анализа“* од проф. д-р Андон Мајхосев за потребите на студентите на Правниот факултет, но и пошироката научна и стручна јавност.

### РЕЦЕНЗЕНТИ

**Д-р Билјана Тодорова, вонреден професор, с.р,  
Д-р Лазар Јовевски, вонреден професор, с.р.**